

Kutse- ja oskusseadus

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimis- ja kohaldamisala

- (1) Käesolev seadus sätestab kutse- ja oskussüsteemi korralduse ja toimimise ning haldusjärelvalve alused.
- (2) Käesolevat seadust ei kohaldata kutsealadel, mille kutseenõuete väljatöötamine ja kutse andmise alused on reguleeritud teiste seadustega.
- (3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Kutse- ja oskussüsteem

- (1) Kutse- ja oskussüsteemi eesmärk on tagada kvalifikatsioonide riigisisene ja rahvusvaheline võrreldavus ning ühiskonna ja tööturu oskusvajaduse analüüs ja prognoos.
- (2) Kutse- ja oskussüsteem toetab inimeste kompetentsuse arendamist, hindamist ja tunnustamist elukestva õppe ning tööturu ja ühiskonna vajaduste raames ning tööjõu- ja oskusvajaduse sidumist koolituspakkumisega.
- (3) Kutse- ja oskussüsteemi osad on tööjõu- ja oskusvajaduse analüüs, prognoos ja seire, tööturul nõutavate kompetentside kirjeldamine kutsestandardis ja kompetentsiprofiilis ning isiku kompetentsuse hindamine.
- (4) Kutse- ja oskussüsteem on osa Eesti kvalifikatsioonisüsteemist, ühendades kvalifikatsiooniraamistiku kaudu haridus- ja tööturupoliitika.

§ 3. Kompetents, kompetentsus ja kvalifikatsioon

- (1) Kompetents on teadmiste, oskuste, kogemuste ja hoiakute kogum, mis võimaldab täita kindlat töö- või õppeülesannet või tegutseda teatud olukorras.
- (2) Kompetentsus on isiku tõendatud suutlikkus kasutada teadmisi, oskusi, kogemusi ja hoiakuid töö- või õppeolukordades ja kutsealases arengus. Kompetentsust kirjeldatakse kompetentside kogumi kaudu.
- (3) Kvalifikatsioon on pädeva asutuse hindamise tulemusena tunnustatud kompetentsus.

§ 4. Kvalifikatsiooniraamistik

- (1) Kvalifikatsiooniraamistik on võrdlusraamistik, mis liigitab kutse- ja haridustasemeid omandatud teadmiste, oskuste, iseseisvuse ja vastutuse ulatuse alusel.
- (2) Kvalifikatsiooniraamistiku kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Kvalifikatsiooniraamistiku arendamist korraldab kutseasutus.

§ 5. Kutsetegevuse valdkond ja kutseala

(1) Kutsetegevuse valdkond on terviklik majandus- või ühiskonnaelu valdkond, mis hõlmab mitut omavahel seotud kutseala.

(2) Kutsetegevuse valdkondade loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Kutseala on samalaadset kompetentsust eeldava kutsetegevuse valdkonna osa.

§ 6. Kutse, kutsetase, osakutse ja esmakutse

(1) Kutse on kutsestandardis kirjeldatud ja kutseandja otsusega tõendatud kompetentsus teatud ametites tegutsemiseks.

(2) Kutsetase on kvalifikatsiooniraamistikuga seotud kutsealase kompetentsuse tase, mis määratakse kutsestandardis.

(3) Osakutse on kutsestandardis kirjeldatud osa kutsest, millel on tööturul iseseisev väljund ning mille kvalifikatsiooniraamistiku tase määratakse kutsestandardis.

(4) Esmakutse on õppeasutuse otsusega tõendatud kompetentsus, mille omandanud isikul on kõik ametialases kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsid.

§ 7. Kutsestandard

(1) Kutsestandard on dokument, kus kirjeldatakse asjaomasel kvalifikatsiooniraamistiku tasemel esitatavaid kutsealase kompetentsuse nõudeid.

(2) Kutsestandard koostatakse juhul, kui isiku osalemist tööturul või tööalaste hüvede andmist ja saamist piirab kutse omamise nõue, või juhul, kui tööturu osalistel on selle järele tõendatud vajadus.

(3) Kutsestandardite koostamise, muutmise ja vormistamise täpsema korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 8. Kompetentsiprofiil

(1) Kompetentsiprofiil on dokument, kus kirjeldatakse ameti, kutseala või kutsetegevuse valdkonna kompetentse kvalifikatsiooniraamistiku tasemete järgi.

(2) Kompetentsiprofiil on õppe- ja koolituskavade koostamise alus.

(3) Ametialase kompetentsiprofiili alusel koostatud õppe- ja koolituskava läbimise korral antakse esmakutse kompetentsiprofiilis kirjeldatud ametis tegutsemiseks.

(4) Kompetentsiprofiilide koostamise, muutmise ja vormistamise täpsema korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 9. Mikro kvalifikatsioon

- (1) Mikro kvalifikatsiooni käsitatakse täiskasvanute koolituse seaduse tähenduses.
- (2) Kutsestandardis või kompetentsiprofiilis võib eristada asjaomasel kvalifikatsiooniraamistiku tasemel kompetentsi või kompetentside kogumit, millel on tööturul iseseisev väljund ja mis on mikro kvalifikatsiooni õppekava alus.

2. peatükk Kutse- ja oskussüsteemi osalised

§ 10. Kutseasutus

(1) Ühtse ning korrastatud kutse- ja oskussüsteemi arendamist korraldav asutus (edaspidi *kutseasutus*) on Haridus- ja Teadusministeerium.

(2) Valdkonna eest vastutav minister võib kutseasutuse ülesannete täitmiseks sõlmida eraõigusliku juriidilise isikuga halduslepingu halduskoostöö seaduses sätestatud korras. Halduslepingu sõlmimisele ei kohaldata halduskoostöö seaduse §-s 13 sätestatud.

(3) Kutseasutuse ülesanded on:

- 1) kutse- ja oskussüsteemi arendamine ja rakendamine;
- 2) tööjõu- ja oskusvajaduse uuringute tegemiseks metoodika arendamine, valdkondlike ja temaatiliste tööjõuvajaduse uuringute tegemine, uuringutulemuste tutvustamine ja tööjõu järelkasvu tagamiseks tehtud ettepanekute elluviimise seire;
- 3) kutse- ja oskussüsteemiga seotud dokumendivormide väljatöötamine;
- 4) kompetentsiprofiili ja kutsestandardi koostamise metoodika väljatöötamine ja kehtestamine;
- 5) kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite väljatöötamine, uuendamine ja kehtestamine, arvestades valdkondliku eksperdikogu ettepanekuid ning eksperdihinnanguid;
- 6) kutseandja valimine;
- 7) kutse andmise korra kehtestamine;
- 8) kutse taotlemisega seotud kulude kalkulatsiooni vormi kehtestamine;
- 9) kutse taotlemisega seotud tasude kehtestamine;
- 10) haldusjärelvalve kutseandja kutse andmise tegevuse üle;
- 11) tööjõu ja oskuste arendamise nõukogu töö korraldamine ja isikkoosseisu kinnitamine;
- 12) valdkondlike eksperdikogude moodustamine, nende töö korraldamine ja tegevuse lõpetamine;
- 13) teabehalduse lisanõuete kehtestamine kutse andmise menetluses;
- 14) Eesti kutse- ja oskussüsteemi tutvustamine riigis ja rahvusvaheliselt;
- 15) kutse- ja oskussüsteemialane nõustamine ja koolituste korraldamine;
- 16) oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud Euroopa Liidu algatuste elluviimine;
- 17) muudest õigusaktidest tulenevad ülesanded.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel on kutseasutuse ülesannete täitmiseks sõlmitud haldusleping, võib halduslepingu alusel volitatud eraõiguslik juriidiline isik töödelda isikuandmeid käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 sätestatud ülesannete täitmisel isikuandmete kaitse seaduse § 6 lõike 5 tähenduses.

§ 11. Tööjõu ja oskuste arendamise nõukogu

(1) Tööjõu ja oskuste arendamise nõukogu moodustab ning selle institutsionaalse koosseisu ja töökorra kinnitab Vabariigi Valitsus korraldusega.

(2) Tööjõu ja oskuste arendamise nõukogu moodustatakse tööjõu ja oskuste arendamise, konkurentsivõime edendamise ning elukestva õppe valdkonnaga seotud institutsioonide esindajatest.

(3) Tööjõu ja oskuste arendamise nõukogu ülesanded on:

- 1) ettepanekute tegemine haridusvaldkonna ja tööturu osalistele, kes on seotud oskuste arendamisega, kutse- ja oskussüsteemi ning kvalifikatsiooniraamistiku arendamiseks ja rakendamiseks;
- 2) Vabariigi Valitsuse ning teiste haridusvaldkonna ja tööturu osaliste nõustamine inimeste teadmiste ja oskuste ning kvalifikatsiooniga seotud otsuste tegemisel;
- 3) ühiskonna tööjõunõudluse ja -pakkumise ning inimeste teadmiste ja oskustega seotud info ja valdkondliku eksperditeadmise koondamine;
- 4) strateegiliste prioriteetide seadmine tööjõu- ja oskusvajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringute tegemiseks;
- 5) ettepanekute tegemine tööturu osalistele ja ametkondadele tööjõu järelkasvu tagamise meetmete kavandamiseks, teadmiste ja oskuste arendamiseks, õppe- ja kohtuskohade loomiseks tasemeõppes ja täienduskoolituses ning riigieelarvest tehtavate hariduskulutuste otstarbekaks ja tõhusaks kasutamiseks.

§ 12. Valdkondlik eksperdikogu

(1) Valdkondlik eksperdikogu on kutseasutuse juures tegutsev sama kutsetegevuse valdkonna töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste, haridus- ja kohtuskohade ning riigi esindajatest koosnev kutseasutus ning tööjõu ja oskuste arendamise nõukogu nõustav kogu.

(2) Valdkondliku eksperdikogu eesmärk on kutsetegevuse valdkonna tööjõunõudluse ja -pakkumise ning inimeste oskustega seotud info ja eksperditeadmise koondamine.

(3) Valdkondliku eksperdikogu ülesanded on:

- 1) ettepanekute tegemine kutsestandardi ja kompetentsiprofiili väljatöötamiseks ning uuendamiseks;
- 2) eksperdihinnangu andmine kutsestandardi ja kompetentsiprofiili kavanditele;
- 3) tööjõu- ja oskusvajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringute järelduste kooskõlastamine ning valdkonna arengule avalduva mõju hindamine, tuvastades valdkonnaga seotud kitsaskohti ja pakkudes lahendusi;
- 4) tööjõu- ja oskusvajaduse analüüsi, prognoosi ja seire uuringutes tehtud ettepanekute rakendamise seiramine.

(4) Valdkondlike eksperdikogude nimetused, nende moodustamise ja lõpetamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

§ 13. Kutseandja

(1) Kutseandja on juriidiline isik, riigiasutus või õppeasutus, kellele kutseasutus on andnud kutse andmise õiguse.

(2) Kui kutsealale on kehtestatud kutsestandard, valitakse kutseandja avaliku konkursiga.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud konkursi teistkordse luhtumise korral täidab kutseandja ülesandeid kutseasutus kuni uue kutseandja valimiseni avaliku konkursi korras.

(4) Kutseasutus annab kutse andmise õiguse kuni viieks aastaks üldjuhul ühele konkursil valitud kutseandjale kutse või kutsete andmiseks kutsetasemel, mis on määratud kutseandja avaliku konkursi tingimustes. Põhjendatud juhul võib kutseasutus anda kutse andmise õiguse mitmele kutseandjale.

(5) Kutseasutus annab kõrgkoolile kutseandja õiguse kõrgkooli avalduse alusel ilma käesoleva paragrahvi lõikes 2 reguleeritud konkursi korraldamata, kui õppekava vastab kutsestandardile ja kõrgkool on riiklikult tunnustatud. Käesoleva seaduse tähenduses loetakse õppekava kutsestandardile vastavaks, kui õppekavas kirjeldatud õpiväljundid on kooskõlas kõigi kutsestandardis esitatud kompetentsusnõuetega.

§ 14. Kutseandja valimine

(1) Kutseandja konkursil osaleja peab vastama järgmistele tingimustele:

- 1) tal on vahendid ja võimalused kutse andmist korraldada;
- 2) tal on kutse andmiseks võetud tööle piisav arv vajaliku hariduse, väljaõppe ja kogemusega töötajaid ning moodustatud kutsekomisjon;
- 3) ta on võimeline tegutsema sõltumatult, asjatundlikult, erapooletult ja kedagi diskrimineerimata;
- 4) tal ei tohi olla võimalust piirata vaba ettevõtlust ega vaba ligipääsu teenuse- või kaubaturule.

(2) Kutseandjana tegutsemise õiguse taotlemiseks avalikul konkursil osalemise eest tasutakse riigilõiv riigilõivuseaduses sätestatud määras.

(3) Kutseasutus registreerib konkursi võitjaks kuulutatud kutseandja kutse- ja oskusregistris.

(4) Kutseasutus ei rahulda taotlust osaleda kutseandja konkursil, kui:

- 1) ta ei vasta õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 2) ta ei ole esitanud nõutud dokumente;
- 3) ta on esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid;
- 4) tal on ajatamata riiklike maksude võlgnevusi.

(5) Kutseandja valimise avaliku konkursi korraldamise täpsemad nõuded ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(6) Kutseasutus töötleb konkursil osaleja esindaja ja kutse andmise korraldamisega seotud töötaja üldandmeid ning töötamise, hariduse ja kvalifikatsiooni andmeid kutseandja valimise avaliku konkursi ettevalmistamiseks, taotluste vastavuse kontrollimiseks ja konkursi võitja väljaselgitamiseks.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud isikuandmeid, mis on seotud konkursi võitjaga, säilitatakse kolm aastat pärast kutse andmise õiguse kehtivuse lõppemist. Teiste konkursil osalejatega seotud isikuandmeid säilitatakse üks aasta pärast konkursi lõppemist.

§ 15. Esmakutse andmise õigus

(1) Kutseasutus annab esmakutse andmise õiguse riiklikult tunnustatud õppeasutusele kutseandjana tegutsemiseks pärast õppekava registreerimist Eesti hariduse infosüsteemis, kui õppekava vastab ametialasele kompetentsiprofiilile.

(2) Riiklikult tunnustatuks loetakse õppeasutus, mis on läbinud kvaliteedi hindamise kutseõppeasutuse seaduse alusel või institutsionaalse akrediteerimise kõrgharidusseaduse alusel ning on registreeritud Eesti hariduse infosüsteemis.

(3) Õppekava loetakse kompetentsiprofiilile vastavaks, kui õppekavas kirjeldatud õpiväljundid on vastavuses kõigi ametialases kompetentsiprofiilis esitatud kompetentsusnõuetega. Õppekava vastavust hindab õppekava registreerimisel Haridus- ja Teadusministeerium.

(4) Õppekava järgi esmakutse andmise õigus antakse õppeasutusele asjaomase õppekava järgi õpetamise õiguse kehtivuse lõppemiseni.

§ 16. Kutseandja ülesanded

(1) Kutseandja ülesanded on:

- 1) kutsekomisjoni moodustamine ja selle töö korraldamine;
- 2) kutsekomisjoni töö kohta esitatud kaebuste lahendamine;
- 3) koostöös kutsekomisjoniga kutse andmise korra eelnõu väljatöötamine ja selle kutseasutusele esitamine kutse andmise õigust taotledes;
- 4) kutse andmise korra eelnõu, kompetentsuse hindamise juhendite, eksamimaterjalide ja teiste kutse andmiseks vajalike dokumentide väljatöötamise korraldamine;
- 5) kutseeksami korraldamine kompetentsuse hindamiseks sobilikus õppe- või töökeskkonnas, sealhulgas kutseõppe tasemeõppes õppijatele;
- 6) kutse andmisega seotud kulude arvestus kooskõlas kutseasutuse väljatöötatud põhimõtetega ning selle esitamine kutseasutusele;
- 7) kutse andmise väljakuulutamise vähemalt kaks korda aastas;
- 8) kutse andmisega seotud teabe avalikustamine;
- 9) kutset taotleva isiku avalduse ja dokumentide vastuvõtmine ning kutsekomisjonile otsustamiseks esitamine;
- 10) kutseasutusele kutse- ja oskusregistrisse kandmisele kuuluvate andmete edastamine;
- 11) kutse andmise korraldamise ja kutse andmisega seotud rahaliste vahendite kasutamise aruande esitamine kutseasutusele vähemalt üks kord kalendriaastas.

(2) Esmakutse andmise korral täidab õppeasutus kutseandjana järgmisi ülesandeid:

- 1) hindamisjuhendite ja teiste esmakutse andmiseks vajalike dokumentide väljatöötamine ja kehtestamine;
- 2) kompetentsuse hindamine sobilikus õppe- või töökeskkonnas, kaasates valdkonna tööandjaid;
- 3) esmakutse andmine;
- 4) esmakutse andmisega seotud andmete edastamine kutseasutusele kutse- ja oskusregistrisse kandmiseks.

(3) Õppeasutusele ei kohaldata esmakutse andmise korral ega käesoleva seaduse § 13 lõike 5 alusel kutseandjana tegutsemisel käesoleva paragrahvi lõikes 1, käesoleva seaduse §-s 19, § 20 lõikes 2 ja §-s 21 sätestatud.

§ 17. Kutseandja õiguse kehtetuks tunnistamine

(1) Kutseasutus võib tunnistada konkursil valitud kutseandja õiguse kehtetuks, kui kutseandja:

- 1) ei vasta käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 kutseandjale seatud tingimustele;
- 2) on esitanud asjaomase kirjaliku taotluse;
- 3) ei võimalda teha haldusjärelvalvet oma tegevuse üle kutse andmisel;
- 4) ei ole ettenähtud tähtajaks ja korras täitnud kutseasutuse ettekirjutust;

- 5) on oma tegevuses olulisel määral või korduvalt rikkunud talle esitatud nõudeid või jätnud täitmata talle pandud ülesandeid;
- 6) on esitanud konkursil osalemiseks valeandmeid;
- 7) on tegevuse lõpetanud või on välja kuulutatud tema pankrot;
- 8) ei ole korraldanud kutse andmist ühe aasta jooksul;
- 9) tegevus on olnud peatunud vähemalt kuus kuud järjest.

- (2) Kutseasutus võib tunnistada õppeasutuse kutseandja õiguse esmakutset anda kehtetuks, kui:
- 1) õppeasutuse õppekasvatustöös on kutseõppeasutuse seaduse alusel kvaliteedi hindamise tulemusena avastatud olulised mittevastavused;
 - 2) õppeasutus jääb kõrgharidusseaduse alusel institutsionaalsel akrediteerimisel akrediteerimata;
 - 3) õppekava ei vasta kutsestandardile või ametialasele kompetentsiprofiilile.

3. peatükk **Kutse andmine**

§ 18. Kutse andmise alused

- (1) Kutse ja osakutse annab kutseandja otsusega, kui kutseksam on sooritatud.
- (2) Esmakutse annab õppeasutus otsusega ametialase kompetentsiprofiili alusel koostatud õppekava lõpetamise korral.
- (3) Kutseandja teeb kutse, osakutse ja esmakutse andmise otsuse kohta kande kutse- ja oskusregistris, mis kajastab isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kehtestatud nõuetele ja osakutse puhul kutsestandardi ühe või mitme osa nõuetele.
- (4) Õppe lõpetamise järel loetakse isikule kutse antuks kandega kutse- ja oskusregistris, kui:
 - 1) isik on läbinud õppe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.09.2005, lk 22–142) nimetatud reguleeritud kutsealal ja
 - 2) õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning õppeasutus on riiklikult tunnustatud.
- (5) Isikul on õigus kasutada kutse kehtivuse ajal kutse- ja oskusregistri kandes märgitud kutsenimetust või selle lühendit.
- (6) Kutse andmine ei tohi olla diskrimineeriv ning kutse andmisel ei või nõuda kutse taotleja kuulumist või mittekuulumist mis tahes ühendusse ega koolituste läbimist konkreetses õppe- või koolitusasutuses.

§ 19. Kutse andmise kord

- (1) Kutse andmise korra kehtestab kutseasutus.
- (2) Kutse andmise kord peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:
 - 1) kutseandja nimetus;
 - 2) kutsekomisjoni koosseis ja nõuded kutsekomisjoni liikmetele;
 - 3) antavate kutsenimetuste ja -tasemete loetelu ning viide asjakohastele kutsestandarditele;
 - 4) kutse taotlemise eeltingimused;

- 5) kutset taotleva isiku esitatavad dokumendid;
- 6) kutse andmise miinimumsagedus;
- 7) kindlaks määratud viisid, kuidas teavitatakse avalikkust kutse andmisega seotud tähtaegadest ja tingimustest;
- 8) kutse taotleja kutsealase kompetentsuse hindamise viis ja vormid, mis sisaldavad muu hulgas varasema õppe ja töökogemuse arvestamise aluseid kutse andmise eeltingimuste täitmisel ja kompetentside hindamisel;
- 9) kutse andmise korraldamise ja otsustamise kord;
- 10) kutse kehtivuse aeg;
- 11) kutse taastõendamise tingimused ja kord;
- 12) nõuded hindamiskomisjoni liikmetele.

(3) Ühele kutsele kohaldatakse ühte kutse andmise korda.

§ 20. Kutseksam ja hindamine

(1) Kutseksam on tegevus, mille käigus kutseandja hindab, kas kutse taotlejal on kutsestandardis või kompetentsiprofiilis kirjeldatud kompetentsid.

(2) Kutse taotleja kompetentsuse hindamine toimub kutsestandardi ja kutse andmise korra alusel.

(3) Hindamisel arvestatakse kutse taotleja varasema õppe ja töökogemuse kaudu omandatud teadmisi ja oskusi.

(4) Kui kutse taotlejal ebaõnnestub ühe või mitme eksamiülesande sooritamine, on tal õigus korduseksamile.

§ 21. Kutsekomisjon

(1) Kutseandja moodustab kutse andmise erapooletuse tagamiseks kutsekomisjoni, kuhu kuuluvad selle valdkonna kutse andmisest huvitatud asjaosaliste erialaste teadmiste ja kogemustega esindajad.

(2) Kutsekomisjoni tööd korraldab konkursiga valitud kutseandja, selle puudumise korral kutseasutus.

(3) Kutsekomisjoni ülesanded on:

- 1) töötada välja kutse andmise korra eelnõu;
- 2) töötada välja ja kinnitada kompetentsuse hindamise juhendid,ksamimaterjalid ning muud kutse andmiseks vajalikud dokumendid;
- 3) hinnata kutset taotleva isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardi nõuetele;
- 4) moodustada vajaduse korral hindamiskomisjon, kes hindab kutset taotleva isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardi nõuetele;
- 5) otsustada kutset taotlevale isikule kutse anda või andmata jätta;
- 6) koostada hindamise korraldamise ja tulemuste kohta protokoll ning esitada see kutseandjale;
- 7) lahendada hindamiskomisjoni tegevuse kohta esitatud kaebused.

(4) Kutsekomisjoni liige ei tohi osaleda kutset taotleva isiku kompetentsuse hindamisel ega talle kutse andmise otsustamisel, kui ta on:

- 1) vahetult seotud kutset taotlevale isikule kutse andmiseks ettevalmistava koolituse või väljaõppe korraldamisega;

- 2) kutset taotleva isiku tööandja või muul viisil isiklikult huvitatud kutse andmisest;
- 3) osalenud hindamiskomisjoni töös või on muude asjaolude tõttu põhjust kahelda tema erapooletuses.

(5) Kui kutsekomisjoni liikmel ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik vastata käesoleva paragrahvi lõikes 4 esitatud kriteeriumitele, peab kutse andmise korras olema kirjeldatud, kuidas on tagatud erapooletu ja kvaliteetne hindamine.

§ 22. Hindamiskomisjon

(1) Kutseandja võib moodustada kutse taotleja kompetentsuse hindamiseks hindamiskomisjoni.

(2) Hindamiskomisjoni ülesanded on:

- 1) hinnata kutset taotleva isiku kompetentsuse vastavust kutsestandardi nõuetele;
- 2) koostada hindamise korraldamise ja tulemuste kohta protokoll ning esitada see kutsekomisjonile.

(3) Hindamiskomisjon koosneb vähemalt kahest liikmest. Kui hindamine toimub sellise eksami vormis, kus kasutatakse automaatset testimissüsteemi ja inimene eksami hindamisse ei sekku, vaid ainult fikseerib tulemuse, võib hindamiskomisjonis olla üks liige.

(4) Hindamiskomisjoni liikmed peavad olema sõltumatud ning vajalike erialaste teadmiste ja kogemustega.

(5) Hindamiskomisjoni liikmetele kohaldatakse käesoleva seaduse § 21 lõigetes 4 ja 5 kehtestatud nõudeid.

§ 23. Varasema õppe ja töökogemuse arvestamine

(1) Varasema õppe ja töökogemuse arvestamine on kutse andmise osa, mida rakendatakse kutse andmise eeltingimuste ja kompetentsusnõuete täitmist hinnates.

(2) Kui kutset andes arvestatakse varasemat õpet ja töökogemust, võib kutse taotleja haridustase olla ühe kvalifikatsiooniraamistiku taseme võrra madalam taotletavast kutsetasemest.

(3) Kutseandjal on kohustus välja töötada juhised ja korrad varasema õppe, sealhulgas mitteformaalõppe ja iseseisvalt õpitu ning töökogemuse arvestamiseks kooskõlas kutseasutuse kehtestatud juhistega.

§ 24. Kutse andmise otsuse kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Kutseandjal on õigus kutsekomisjoni ettepanekul peatada kutse andmise otsuse kehtivus, kui kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardis kirjeldatud nõuetele, kuni peatamise aluse äralangemiseni.

(2) Kutseandjal on õigus teha kutsekomisjoni ettepanekul kutse andmise kehtetuks tunnistamise otsus, kui:

- 1) kutse on saadud pettuse teel;
- 2) kutse on antud võltsitud või valeandmeid sisaldava dokumendi alusel;
- 3) kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardis kirjeldatud nõuetele.

(3) Kutseandja teavitab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud otsusest asjaomast isikut ning teeb selle kohta kande kutse- ja oskusregistris.

§ 25. Kutse taotlemisega seotud tasud ja kulud

(1) Kutse taotlemisega seotud tasud, sealhulgas kutse taotlemise, kutse taastõendamise, korduseksami, osakutseeksami, osakutse korduseksami ning varasema õppe ja töökogemuse arvestamise hindamise tasu on kulupõhised tasud, mille eesmärk on katta kutse andmisega vahetult seotud põhjendatud kulud ning mida ei või kasutada muude kulude katmiseks. Kutse taotlemisega seotud tasude ülemmäär on 1500 eurot.

(2) Kutse taotlemisega seotud tasud maksab kutse taotleja või taastõendaja kutseandjale.

(3) Kutseasutus kehtestab kutse taotlemisega seotud kulude kalkulatsiooni vormid.

(4) Kutseandja esitab kutseasutusele kutse taotlemisega seotud kulude kalkulatsiooni käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud vormil. Kutseandja avalikustab kulude kalkulatsiooni kujunemise alused.

(5) Kutseasutus kehtestab kutse taotlemisega seotud tasude suuruse kutseandja esitatud kulude kalkulatsioonile tuginedes. Juhul kui avaliku konkursi tulemusena on mitu kutseandjat, kehtestatakse neile ühesugune kutse taotlemise tasu.

(6) Kutse taotlemisega seotud tasude kehtestamisel arvestab kutseasutus, et need tasud on põhjendatud, läbipaistvad ja proportsionaalsed ning kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetes 8 ja 9 nimetatud kulude ja kulukomponentide loeteluga.

(7) Samale kutsele ja sama ülesehituse ning keerukusega kutseksamile ei või kehtestada erinevas suuruses kutse taotlemisega seotud tasu.

(8) Kutse taotlemisega seotud kuludeks loetakse:

- 1) kutse andmise ettevalmistamisega seotud kulu;
- 2) kutsekomisjoni tööga seotud kulu;
- 3) hindamiskomisjoni tööga seotud kulu;
- 4) kutse andmise korraldamisega seotud kulu.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud kulud võivad koosneda üksnes järgmistest kulukomponentidest:

- 1) kutseeksami ettevalmistamise ning korraldamisega seotud otsene üld- ja menetluskulu, mis ei kuulu käesoleva lõike punktides 2–10 nimetatud kulude hulka;
- 2) kutseeksami- ja hindamismaterjalide koostamise, ajakohastamise ning hindamismetoodika arendamise kulu;
- 3) kutseeksami hindajate ja hindamiskomisjoni liikmete ettevalmistamise ning koolitamise kulu;
- 4) kutseeksami ettevalmistamise kulu, sealhulgas taotluste menetlemise, eksami planeerimise ja taotlejate teavitamise kulu;
- 5) kutsekomisjoni liikmete töötasu ning sellega seotud maksud ja maksed;
- 6) hindamiskomisjoni liikmete töötasu ning sellega seotud maksud ja maksed;
- 7) hindamiskomisjoni liikmete transpordikulu;
- 8) hindamiskomisjoni liikmete majutuskulu;
- 9) kutseeksami korraldamise otsene kulu, sealhulgas ruumide, seadmete, materjalide ja infosüsteemide kasutamise kulu;

10) kutse andmise kvaliteedi tagamise kulu, sealhulgas vaide- ja kaebemenetluse kulu.

(10) Kutse taotlemisega seotud tasu hulka ei või arvata kulusid, mis ei ole otseselt seotud kutseeksami korraldamisega, sealhulgas:

- 1) organisatsiooni üldist tegevuskulu, mis ei ole vahetult seotud kutseeksamiga;
- 2) kulu, mis on kaetud muudest avalikest vahenditest;
- 3) põhjendamata või ebamäärast kulu.

(11) Kutseeksami tasu arvestamisel tuleb kutseandjal vältida kulude dubleerimist ning tagada, et käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud kulukomponendid on selgelt eristatavad ja kontrollitavad.

(12) Kutseandja on kohustatud:

- 1) dokumenteerima kutseeksami tasu kujunemise alused;
- 2) eristama kulukomponendid käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud jaotuse alusel;
- 3) säilitama kulude arvestuse aluseks olevad andmed viisil, mis võimaldab neid kontrollida.

(13) Kutse andmise korraldamise ja kutse andmisega seotud rahaliste vahendite kasutamise kohta esitab kutseandja kutseasutusele vähemalt üks kord kalendriaastas aruande.

§ 26. Kutsestandardi alusel loodud õppekava tasemeõppe õpilastele kutse andmisega seotud kulude katmine

(1) Kutseõppe tasemeõppe tegevustoetuse alusel moodustatud koolituskohal õppiva õpilase õppe lõpetamiseks tehtava kutseeksami kulud kaetakse riigieelarvest üks kord, kui õpilane osaleb kutseeksamil õppeaja jooksul või aasta jooksul pärast lõpetamist.

(2) Kutseeksami kulud hüvitatakse kutseeksami korraldanud kutseandjale.

(3) Kutseõppe tasemeõppe õpilaste kutseeksami kulude loetelu ja ülemmäärad kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Kutseõppe tasemeõppe õpilaste kutseeksami kulude ülemmäärade kehtestamisel võib eristada kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulusid ning kutseeksami korraldamisega seotud kulusid.

(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata sisekaitselise või riigikaitselise rakenduskõrgkooli kutseõppe tasemeõppe õpilastele kutse andmise kulude katmise suhtes.

§ 27. Isikuandmete töötlemine kutse andmisel ja andmete säilitamine

(1) Käesolevas seaduses sätestatu kohaselt kutse andmiseks, kutse kehtivuse kontrollimiseks ja kutse taastõendamiseks töötleb kutseandja kutse taotleja ja kutset omava isiku üldandmeid, hariduse ja kvalifikatsiooniga seotud andmeid, varasema õppe, täienduskoolituse ja töökogemuse andmeid, kutseeksami ja muude hindamiste tulemusi, kutsekomisjoni ja hindamiskomisjoni töö käigus koostatud hinnanguid ning andmeid kutse kehtivuse ja kutse taastõendamise kohta.

(2) Kutse andmise otsust ning kutse kehtivust ja taastõendamist puudutavaid andmeid säilitatakse kümme aastat pärast kutse kehtivuse lõppemist, kui õigusaktides ei ole ette nähtud pikemat tähtaega. Teisi käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikuandmeid säilitatakse üks aasta pärast asjaomase menetluse lõppemist.

(3) Kutse- ja oskusregistris isikuandmete töötlemisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud.

4. peatükk **Kutse- ja oskusregister**

§ 28. Kutse- ja oskusregister

(1) Kutse- ja oskusregister on andmekogu, mille eesmärk on anda kutse- ja oskussüsteemi osalistele ja avalikkusele usaldusväärset teavet kutsealade, kutsestandardite, kompetentsiprofiilide, kutseandjate ning antud kutsete kohta, sealhulgas isikute kutsealase pädevuse kajastamiseks, statistika ja uuringute tegemiseks, poliitika kujundamiseks ja strateegiliseks juhtimiseks.

(2) Kutse- ja oskusregistrisse kogutakse andmeid kutsealade, kutsetegevuse valdkondade, kutsestandardite, kompetentsiprofiilide, kutseandjate ja antud kutsete, välisriigi kutse kvalifikatsiooni tunnustamise otsuste, kutsetunnistuste ning valdkondlike eksperdikogude kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud välisriigi kutse kvalifikatsiooni tunnustamise otsuste andmeid kogutakse kutse- ja oskusregistrisse kutsealade kohta, mille kutsenõuete väljatöötamine ja kutse andmise alused on reguleeritud käesoleva seadusega.

(4) Kutse- ja oskusregistris töödeldakse järgmisi isikuandmeid:

- 1) isiku üldandmed;
- 2) isikule antud kutse;
- 3) välisriigi kutse kvalifikatsiooni tunnustamise otsuse andmed;
- 4) kutsekomisjoni kuulumise andmed;
- 5) surmakuupäev.

(5) Kutse- ja oskusregistris avalikustatakse kutse andmise menetluse läbipaistvuse ja erapooletuse tagamise eesmärgil kutsekomisjoni kuuluvate isikute ees- ja perekonnanimi ning esindatav organisatsioon.

(6) Kutse- ja oskusregistrisse kantud isikule antud kutset puudutavaid isikuandmeid säilitatakse kümme aastat pärast isiku surma.

(7) Kutsekomisjoni kuulumise isikuandmeid säilitatakse, kuni isik kuulub asjaomasesse kutsekomisjoni.

(8) Kutse- ja oskusregistri vastutav töötleja on Haridus- ja Teadusministeerium.

(9) Kutse- ja oskusregistri põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega, milles sätestatakse:

- 1) täpne andmekoosseis;
- 2) andmekogu volitatud töötleja;
- 3) vastutava töötleja ja volitatud töötleja ülesanded;
- 4) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed ning andmekogusse kandmise kord;
- 5) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 6) andmete säilitamise täpsemad tähtajad;
- 7) muud korralduslikud küsimused.

5. peatükk

Haldusjärelevalve

§ 29. Haldusjärelevalve tegija

(1) Kutseandjale käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle teeb haldusjärelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium või halduslepingu alusel volitatud sihtasutus (edaspidi *järelevalveorgan*).

(2) Kui kutseasutuse ülesannete täitmiseks on sõlmitud haldusleping, teeb haldusjärelevalvet kutseasutuse ülesandeid täitva asutuse üle Haridus- ja Teadusministeerium.

§ 30. Haldusjärelevalve eesmärk ja sisu

(1) Haldusjärelevalve eesmärk on kontrollida kutse- ja oskussüsteemi toimimise ja arendamise õiguspärasust ja vastavust käesoleva seaduse eesmärkidele, kvaliteedinõuetele ja ühetaolisele praktikale.

(2) Järelevalveorganil on õigus:

- 1) kontrollida kohapeal õigusaktide nõuete täitmist;
- 2) saada haldusjärelevalve tegemiseks vajalikku teavet;
- 3) tutvuda dokumentide originaaliga ning saada sellest väljavõtteid ja ärakirju;
- 4) teha järelevalvatavale ettepanekuid kutse- ja oskussüsteemi arendamiseks;
- 5) teha ettekirjutusi käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete rikkumise lõpetamiseks, rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ning kutse- ja oskussüsteemi ühetaolise ja kvaliteetse toimimise tagamiseks.

6. peatükk

Ülemineku- ja rakendussätted

1. jagu

Üleminekusätted

§ 31. Kutseeksami kulude hüvitamine

(1) Kutseeksami kulud hüvitatakse kuni 2029. aasta 30. juunini enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud korra kohaselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 reguleeritud hüvitamist kohaldatakse nii konkursita valitud kutseandjale kui ka õppeasutusele, kellel on esmakutse andja õigus.

(3) Kutseeksami kulude hüvitamise ühtse rakendamise tagab kutseasutus, kes korraldab kulude hüvitamise kõigile kutseeksami korraldajatele võrdselt.

(4) Kuni 2029. aasta 30. juunini käsitletakse kutseõppe tasemeõppe lõpetamiseks korraldatavat hindamist või kompetentsuse tõendamist, mis toimub kutsestandardile või kompetentsiprofiilile vastava õppekava alusel, kutseeksamina käesoleva seaduse § 20 lõike 1 tähenduses. Hindamise ja kompetentsuse tõendamise kulud kaetakse riigieelarvest enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud korra kohaselt.

(5) Kui kutseõppeasutus või kutseõpet andev rakenduskõrgkool tegutseb asjaomasel õppekaval konkursita valitud kutseandjana, kaetakse kuni 2029. aasta 30. juunini kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulud konkursiga valitud kutseandjale ning kutseeksami korraldamisega seotud kulud õppeasutusele.

(6) Kui kutseõppeasutusel või rakenduskõrgkoolil ei ole asjaomasel õppekaval konkursita valitud kutseandja õigust, kaetakse tegevustoetusest moodustatud kutseõppe tasemeõppe koolituskohal õppijale kutseeksami kulu üks kord, kui ta on kutseeksamil osalenud õppeaja jooksul või aasta jooksul pärast lõpetamist. Kutseeksami kulud hüvitatakse kutseeksami korraldanud kutseandjale kuni 2029. aasta 30. juunini.

(7) Kui õppijal on õigus lõpetada õpe kutseeksamiga, korraldab kutsestandardile vastava õppekavaga kutseõppeasutuses kutseeksami ja annab esmakutse konkursiga valitud kutseandja, kellele hüvitatakse kutseeksamiga seotud kulud kehtiva korra kohaselt. Konkursiga valitud kutseandja korraldab eksameid kuni kutseandja õiguste kehtivuse lõpuni, kuid mitte kauem kui 2029. aasta 30. juunini.

§ 32. Kutseandja õiguse üleminek

(1) Kõrgkoolile, mille õppekava vastab kutsestandardile ja mis on enne käesoleva seaduse jõustumist konkursita valitud kutseandja, antakse seaduse jõustumisel esmakutse andmise õigus.

(2) Kutseõppeasutusele, mille õppekava vastab kutsestandardile või kompetentsiprofiilile ning mis on enne käesoleva seaduse jõustumist konkursita valitud kutseandja, antakse seaduse jõustumisel esmakutse andmise õigus. Kutseeksami korraldamisega seotud kulud hüvitatakse konkursita valitud kutseandjale kehtiva korra kohaselt, kuid mitte kauem kui 2029. aasta 30. juunini.

(3) Käesoleva seaduse jõustumisel kutseandja õigust omavad kutseandjad tegutsevad kutseandjana neile selleks antud õiguste kehtivuse lõpuni.

(4) Juhul kui kutseandja õigused lõpevad enne 2029. aasta 31. augustit ning tasemeõppes on õppijaid, kellel on kohustus lõpetada õpe kutseeksamiga, korraldab kutseasutus kutseandja valimiseks avaliku konkursi. Uuele kutseandjale antakse õigused kuni 2029. aasta 31. augustini.

§ 33. Õppeasutuse lõpetamisel antud kutse võrdsustamine esmakutsega

Enne käesoleva seaduse jõustumist kooli lõpetamisel antud kutse võrdsustatakse esmakutsega ning see kehtib tähtajatult, kui kutse ei ole seotud kvalifikatsiooninõuete täitmisega.

§ 34. Enne käesoleva seaduse jõustumist moodustatud kutsenõukogude volitused

Enne käesoleva seaduse jõustumist moodustatud kutsenõukogud tegutsevad kuni uute valdkondlike eksperdikogude moodustamiseni, kuid mitte kauem kui 2027. aasta 30. juunini.

§ 35. Kutsekomisjonide ja hindamiskomisjonide tegevuse üleminek

Kutsekomisjonide ja hindamiskomisjonide koosseisud viiakse käesoleva seaduse nõuetega vastavusse ühe aasta jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

§ 36. Kutsestandardite üleminek

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtestatud kutsestandardid kehtivad nende kehtivusaja lõpuni, kuid mitte kauem kui 2029. aasta 31. augustini.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 reguleeritud üleminekuperioodil võrdsustatakse õppekava aluseks olevates kutsestandardites kirjeldatud kompetentsid kompetentsiprofiilidega.

§ 37. Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise otsuste andmete kogumise alustamine

Käesoleva seaduse § 28 lõikes 2 nimetatud välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise otsuste andmete kogumist kutse- ja oskusregistrisse alustatakse 2029. aasta 1. detsembril.

§ 38. Järeelhindamine

Haridus- ja Teadusministeerium teeb hiljemalt 2029. aastal kutse- ja oskussüsteemi rakendumise analüüsi, hinnates kutse- ja oskussüsteemi osade lõimimise tulemuslikkust, õigusraamistiku ümberkujundamise mõju kutse- ja oskussüsteemi toimimisele ja kutse andmise menetlusele ning kutse taotlemisega seotud tasude läbipaistvust ja proportsionaalsust ning mõju asjaosalistele.

2. jagu

Seaduste muutmise ja kehtetuks tunnistamine

§ 39. Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise

Atmosfääriõhu kaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 194 pealkirjas asendatakse sõnad „kutse- ja osakutsetunnitus“ sõnadega „kutse ja osakutse“;

2) paragrahvi 194 lõikes 1 ja lõike 2 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõnad „kutse- või osakutsetunnitus“ sõnadega „kutse või osakutse“;

3) paragrahvi 195 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 195. Kutse ja osakutse andmine“;

4) paragrahvi 195 lõikes 1 asendatakse sõnad „Kutsetunnistuse andmisele kohaldatakse kutseeadust“ sõnadega „Kutse andmisele kohaldatakse kutse- ja oskuseeadust“;

5) paragrahvi 195 lõikes 2 asendatakse sõnad „kutse- või osakutsetunnistusega“ sõnadega „kutsega või osakutsega“;

6) paragrahvi 195 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „kutseseaduses sätestatule peab kutseseaduse §-s 10 nimetatud kutset andev organ“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduses sätestatule peab kutse- ja oskuseaduses reguleeritud kutseandja“;

7) paragrahvi 198 lõikes 1 asendatakse sõnad „kutse- või osakutsetunnistust“ sõnadega „kutset või osakutset“;

8) paragrahvi 222 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) kutse- ja oskuseaduse §-s 10 nimetatud kutseasutus – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2024/573 ning käesoleva seaduse § 194 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni määrustes sätestatud töötajatele kutse andmise nõuete täitmise üle kutse- ja oskuseaduse kohaselt.“.

§ 40. Biotsiidiseaduse muutmine

Biotsiidiseaduse § 38² lõikes 2 ja § 39 lõikes 2 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“.

§ 41. Ehitusseadustiku muutmine

Ehitusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 23 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kutse või pädevustunnistuse olemasolu korral eeldatakse isiku vastavust kutsega või pädevustunnistusega hõlmatud tööde tegemiseks.“;

2) paragrahvi 24 lõigetes 1 ja 3 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“.

§ 42. Energiamaajanduse korralduse seaduse muutmine

Energiamaajanduse korralduse seaduse § 29 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „kutseseaduse § 8 lõike 6 alusel moodustatud kutsenõukogule“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse alusel tegutsevale kutseasutusele“.

§ 43. Halduskoostöö seaduse muutmine

Halduskoostöö seaduse § 13 lõike 1¹ punkt 13 tunnistatakse kehtetuks.

§ 44. Investeerimisfondide seaduse muutmine

Investeerimisfondide seaduse § 373 lõike 6 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „kutseseaduse § 3 tähenduses vastav kvalifikatsioon“ sõnadega „kutse- ja oskuseadusele vastav kvalifikatsioon“.

§ 45. Kalapüügiseaduse muutmine

Kalapüügiseaduse § 41 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „kutsekvalifikatsioon kutseseaduse“ sõnadega „kvalifikatsioon kutse- ja oskuseaduse“.

§ 46. Keeleseaduse muutmine

Keeleseaduse § 26 lõikes 5 asendatakse sõna „kutsetunnistusel“ sõnadega „kutse andmise otsuses“.

§ 47. Kiirgusseaduse muutmine

Kiirgusseaduse § 95 lõikes 3 asendatakse sõna „kutsetunnistus“ sõnaga „kutse“.

§ 48. Kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse muutmine

Kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 12 lõike 2 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „kutsetunnistusega hindajalt, kellel on kutseaduse“ tekstiosaga „kutsega hindajalt, kellel on kutse- ja oskuseaduse“;
- 2) paragrahvi 33 lõike 3 esimeses lauses asendatakse sõna „kutsetunnistust“ sõnaga „kutset“.

§ 49. Kohtuekspertiisiseaduse muutmine

Kohtuekspertiisiseaduse § 26 lõike 1 punktis 3 asendatakse sõna „kutsetunnistust“ sõnaga „kutset“.

§ 50. Korteriomandi- ja korteriühistu seaduse muutmine

Korteriomandi- ja korteriühistu seaduse § 28 lõikes 2 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“.

§ 51. Kutseõppeasutuse seaduse muutmine

Kutseõppeasutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 14¹ lõike 5 punktis 1 asendatakse tekstiosa „kutseseaduse § 7 lõikes 2 nimetatud kutseõukogude esimeeste kogu“ tekstiosaga „kutse- ja oskuseaduse §-s 12 reguleeritud asjaomane valdkondlik eksperdikogu“;
- 2) paragrahvi 23 lõikes 1 asendatakse sõna „kutseseaduses“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduses“;
- 3) paragrahvi 23 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Õppekava kvalifikatsioonitaseme määrab õppekava aluseks oleva kompetentsiprofiili või kutsestandardi või õppekavas kirjeldatud õpiväljundite paiknemine Eesti kvalifikatsiooniraamistikus. Kutseõppe aluseks olevad kompetentsiprofiilid ja kutsestandardid asetsevad teisel kuni viiendal kvalifikatsioonitasemel. Kompetentsiprofiili ja kutsestandardi puudumise korral või vaidlusalustel juhtudel kinnitab õppekava kvalifikatsioonitaseme Haridus- ja Teadusministeerium, sõjaväeliste õppekavade puhul Kaitseministeerium ja sisekaitseliste õppekavade puhul Siseministeerium.“;

- 4) paragrahvi 24 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kompetentsiprofiilide ja kutsestandardite alusel määratakse õppekavades kindlaks õppe käigus omandatavad esmakutsed, kutsed ja osakutsed.“;

- 5) paragrahvi 24 lõike 7 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Jätkuõppe õppekava ja esmaõppe õppekava, millel puudub asjaomane riiklik õppekava, koostatakse kutseharidusstandardi ja asjaomase kompetentsiprofiili või kutsestandardi alusel.“;

- 6) paragrahvi 24 lõike 8 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Sõjaväeliste ja sisekaitseliste erialade kooli õppekavad koostatakse kompetentsiprofiili või kutseharidusstandardi ja asjaomase kutsestandardi alusel, kui viimane on olemas.“;

7) paragrahvi 41 lõike 2 punktis 3 asendatakse tekstiosa „pärast õpingute lõpetamist või kutseõpetaja kutsetunnistuse, välja arvatud madalaima taseme kutseõpetaja kutsetunnistuse omandamist“ tekstiosaga „pärast õpingute lõpetamist või kutseõpetaja kutse, välja arvatud madalaima taseme kutseõpetaja kutse omandamist“.

§ 52. Kõrgharidusseaduse muutmine

Kõrgharidusseaduse § 21 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „kutseseaduses kehtestatud“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse alusel kehtestatud“.

§ 53. Liiklusseaduse muutmine

Liiklusseaduse § 118 lõike 1 punktis 2 ja § 122 lõike 1 punktis 2 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“.

§ 54. Lõhkematerjaliseaduse muutmine

Lõhkematerjaliseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 4 lõikes 5 asendatakse sõnad „kutse- või pädevustunnistust“ sõnadega „kutset või pädevustunnistust“;

2) paragrahvi 17 lõigetes 1 ja 3, § 18 lõikes 1, § 19 lõikes 1, § 20 lõikes 1 ja § 22 lõikes 1 asendatakse sõna „kutsetunnistus“ sõnaga „kutse“ vastavas käändes;

3) paragrahvi 22 lõikes 1 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“;

4) paragrahvi 50 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 50. Pädevustunnistuse ja kutseta töötamine“;

5) paragrahvi 50 tekstis asendatakse sõnad „pädevus- või kutsetunnistuse“ sõnadega „pädevustunnistuse või kutseta“ ja sõnad „pädevus- või kutsetunnistust“ sõnadega „pädevustunnistust või kutset“.

§ 55. Maa hindamise seaduse muutmine

Maa hindamise seaduse § 4 lõike 1 esimeses ja teises lauses asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“.

§ 56. Maakatastriseaduse muutmine

Maakatastriseaduse § 16¹ lõike 3 esimeses lauses asendatakse sõna „kutseseadusele“ sõnadega „kutse- ja oskuseadusele“.

§ 57. Maakorraldusseaduse muutmine

Maakorraldusseaduse § 4 lõike 1 teises lauses ja § 23 lõike 1 esimeses lauses asendatakse sõna „kutseseadus“ sõnadega „kutse- ja oskuseadus“ vastavas käändes.

§ 58. Maapõueseaduse muutmine

Maapõueseaduse § 74 lõike 2 teises lauses asendatakse sõna „kutseseadusele“ sõnadega „kutse- ja oskuseadusele“.

§ 59. Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse muutmine

Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 15 lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) andmed hariduse kohta, eelkõige kutse omamise nõude korral andmed kutse, kutsetaseme ja kutseandja kohta või standardile vastavust kinnitava tunnistuse, pädevustunnistuse või sertifikaadi number, andmise koht ja kuupäev ning kehtivusaeg.“.

§ 60. Metsaseaduse muutmine

Metsaseaduse § 10 lõike 5¹ esimeses lauses ja § 28 lõikes 10 asendatakse sõna „kutseseadus“ sõnadega „kutse- ja oskuseadus“ vastavas käändes.

§ 61. Muinsuskaitseaduse muutmine

Muinsuskaitseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 69 lõikes 2 asendatakse sõna „kutsetunnistus“ sõnaga „kutse“;
- 2) paragrahvi 70 lõikes 2 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“.

§ 62. Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse muutmine

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 32 lõike 1 punktis 5 asendatakse sõnad „kutsetunnistuste ära kirjad“ sõnadega „kutse andmise otsuste ära kirjad“.

§ 63. Planeerimisseaduse muutmine

Planeerimisseaduse § 6 punktis 10 asendatakse sõnad „kutsetunnistusega isik“ sõnadega „kutsega isik“.

§ 64. Raudteeseaduse muutmine

Raudteeseaduse § 36 lõikes 2 ning § 57 lõigetes 5 ja 6 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“.

§ 65. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 54 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 54. Kutse- ja oskuseaduse alusel kutseandjana tegutsemise õiguse taotlemine avalikul konkursil

Kutse- ja oskuseaduse alusel kutseandjana tegutsemise õiguse taotlemiseks avalikul konkursil osalemise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot.“.

§ 66. Ruumiandmete seaduse muutmine

Ruumiandmete seaduse § 35 lõike 1 esimeses lauses asendatakse sõnad „kutseseadusega sätestatud“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse alusel kehtestatud“.

§ 67. Seadme ohutuse seaduse muutmine

Seadme ohutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 10 lõikes 2 asendatakse sõnad „kutsetunnistusega kutseseaduse“ sõnadega „kutsega kutse- ja oskuseaduse“;
- 2) paragrahvi 10 lõikes 3 asendatakse sõnad „kutsetunnistus kutseseaduse“ sõnadega „kutse kutse- ja oskuseaduse“.

§ 68. Sotsiaalhoolekande seaduse muutmine

Sotsiaalhoolekande seaduse §-s 16¹, § 22 lõike 4 punktis 3, § 45 lõike 1 punktis 1, § 45⁴ lõike 1 punktis 1, § 55 lõigetes 2 ja 2¹ ning § 68 lõikes 1 ja lõike 2 punktides 1–3 ning 6–8 asendatakse sõna „kutseseaduse“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse“.

§ 69. Spordiseaduse muutmine

Spordiseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 6 lõikes 2 asendatakse sõnad „kutsekvalifikatsioon kutseseaduse“ sõnadega „kutse kutse- ja oskuseaduse“;
- 2) paragrahvi 6¹ lõike 3 punktis 1 asendatakse sõna „kutseseadusest“ sõnadega „kutse- ja oskuseadusest“.

§ 70. Taimekaitseaduse muutmine

Taimekaitseaduse § 78² lõikes 3 asendatakse sõna „kutseseaduses“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduses“.

§ 71. Tuleohutuse seaduse muutmine

Tuleohutuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 4¹ lõigetes 1–3 ja 5, § 9 lõigetes 1 ja 2 ning § 11¹ lõigetes 4–6 asendatakse sõna „kutsetunnistus“ sõnaga „kutse“ vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 9 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui küttesüsteemi ohutuse hindamiseks ei ole asjakohast teavet, võib Päästeamet või kohaliku omavalitsuse üksus küttesüsteemi kütteseadme, korstna ja ühenduslõõri nõuetele vastavuse kohta nõuda eksperthinnangut. Ekspert hinnangu koostab 5. taseme kutsega pottseppmeister, 5. taseme kutsega korstnapühkija-meister või vastava valitud kompetentsiga 6. taseme kutsega tuleohutusekspert. Ekspert hinnangu koostanud isik esitab eksperthinnangu koostamise aluseks olnud küttesüsteemi andmed ja eksperthinnangu päästeinfosüsteemi kümne tööpäeva jooksul alates eksperthinnangu valmimisest.“.

§ 72. Tulumaksuseaduse muutmine

Tulumaksuseaduse § 26 lõike 2² esimeses lauses asendatakse sõnad „õppekavas sisalduva või kutsestandardis“ tekstiosaga „õppekavas sisalduva või kutsestandardis või kompetentsiprofiilis“.

§ 73. Turvategevuse seaduse muutmine

Turvategevuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 3 punktides 5, 10 ja 11, § 7 lõigetes 3, 5 ja 6 ning § 15 lõigetes 2–4 ja lõikes 12 asendatakse sõna „kutseseadus“ sõnadega „kutse- ja oskuseadus“ vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 7 lõikes 6 asendatakse sõnad „kvalifikatsioonitunnistus väljastatakse“ sõnadega „kutse antakse“;
- 3) paragrahvi 15 lõikes 12 asendatakse sõnad „kvalifikatsioonitunnistus väljastatakse“ sõnadega „kutse antakse“.

§ 74. Täiskasvanute koolituse seaduse muutmine

Täiskasvanute koolituse seaduse § 8 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Tegevusnäitajaid liikluseaduse § 113 alusel väljastatud tegevusloa alusel läbi viidud täienduskoolituste kohta esitab Haridus- ja Teadusministeeriumile Transpordiamet.“.

§ 75. Välismaalaste seaduse muutmine

Välismaalaste seaduse § 181 lõike 13 punktis 1 asendatakse tekstiosa „kutseseaduse § 6 lõikes 2“ tekstiosaga „kutse- ja oskuseaduse § 10 lõikes 2“.

§ 76. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse muutmine

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 32 lõikes 2 asendatakse sõnad „kutseseaduse alusel antud veekäitlusoperaatori kutsetunnistust“ sõnadega „kutse- ja oskuseaduse alusel antud veekäitlusoperaatori kutset“.

§ 77. Kutseseaduse kehtetuks tunnistamine

Kutseseadus (RT I 2008, 24, 156) tunnistatakse kehtetuks.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2026

Algatab Vabariigi Valitsus 18. juunil 2026. a nr 2-6/26-01267

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)
Heili Tõnisson
Valitsuse nõunik